

JAKUB SABAŁA

ARTYKUŁ RECENZYJNY KSIĄŻKI

DANIELA J. BENNY'EGO

PRIVATE INVESTIGATION AND HOMELAND SECURITY,

BOCA ROCA 2016, CRC PRESS, SS. 199

W dobie postępującej sekurytyzacji życia społecznego oraz prywatyzacji bezpieczeństwa podmioty prywatne spełniają coraz większą rolę w działaniach mających na celu zapewnienie ochrony państwa i obywateli m.in. poprzez przenoszenie (ang. *outsourcing*) kompetencji i zadań z podmiotów publicznych na prywatne. Jest to obszar bardzo interesujący i nie zbadany jeszcze dogłębnie przez środowisko naukowe z takich dyscyplin jak nauki o bezpieczeństwie, nauki o zarządzaniu i organizacji oraz nauki prawne. Temat podniesiony przez autora stanowi ważne pole do debat naukowych nad relacjami pomiędzy sektorem publicznym bezpieczeństwa i sektorem prywatnym oraz, biorąc pod uwagę sprawę Edwarda Snowdena, ram możliwości i ograniczeń, jakie powinny być nałożone na te relacje.

Książka autorstwa Daniela J. Benny'ego pt. *Private investigation and homeland security* została wydana 6 grudnia 2016 roku w Boca Raton na Florydzie w Stanach Zjednoczonych nakładem CRC Press, będącego marką wydawniczą grupy Taylor and Francis. Jest to pierwsze wydanie publikacji, które zawiera 199 stron i zostało oznaczone numerem ISBN 978-1-4987-7397-3. Pozycja nie została przetłumaczona, ani wydana w Polsce.

Daniel J. Benny jest licencjonowanym prywatnym detektywem oraz konsultantem w dziedzinie bezpieczeństwa. Ukończył Harrisburg Area Community College w Pensylwanii w zakresie bezpieczeństwa komercyjnego i administracji policyjnej, Alvernia College, gdzie uzyskał licencjat w zakresie administracji bezpieczeństwem. Kontynuował naukę kierunku na studiach magisterskich na Uniwersytecie Norwich. Zakres edukacji poszerzył o tytuł magistra w zakresie lotnictwa na Uniwersytecie Embry Riddle. Osiągnął stopień doktora nauk w zakresie sprawiedliwości kryminalnej na Uniwersytecie Capella. Ponadto ukończył Naval War College. Służył jako oficer wywiadu Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych, będąc oddelegowywanym do takich instytucji jak Służba Śledcza Marynarki Wojennej i Centralna Agencja Wywiadowcza. Daniel J. Benny, przez kilkudziesięcioletnią karierę w zakresie zarządzania bezpieczeństwem publicznym uzyskał najważniejsze branżowe certyfikaty. Swoje doświadczenie zawodowe przekuwa na aktywność naukową. Jest autorem kilku publikacji monograficznych m.in. *The Complete Guide to Physical Security; General Aviation Security; Aircraft, Hangars, Fixed-Base Operations, Flight Schools, and Airports; Industrial Espiona-*

ge: *Developing a Counterespionage Program* oraz ponad 500 artykułów naukowych poświęconych tematyce detektywistyki, bezpieczeństwa w sektorze prywatnym oraz lotnictwa.

Recenzowana publikacja w pierwszym spostrzeżeniu pozbawiona jest klasycznego wstępu oraz zakończenia i wniosków płynących z pracy w związku z czym recenzent nie może dokładnie odnieść się do celu pracy oraz hipotez postawionych przez autora. Cel pracy można jedynie wnioskować analizując tytuł oraz strukturę pracy. Pozbawienie tych klasycznych elementów poddaje pod wątpliwość naukowość recenzowanej publikacji, ponieważ nie można odnieść się również do stosowanej przez autora metodologii badania zjawiska relacji między bezpieczeństwem państwowym a sektorem detektywistycznym. Pomimo tego zdaje się, że praca wypełnia pewną lukę w literaturze naukowej dotyczącej wzajemnych powiązań między publicznym a prywatnym bezpieczeństwem.

Praca podzielona jest na 8 rozdziałów tematycznych. W pierwszym rozdziale autor podejmuje próbę historycznego przeglądu ewolucji detektywistyki i śledztw w sektorze prywatnym. Ważnym aspektem, poniekąd koniecznym, jest odwołanie się w tym rozdziale do historii Allana Pinkertona, który uznawany jest za ojca współczesnej detektywistyki oraz jego dorobku dla ukształtowania się systemu egzekwowania prawa w Stanach Zjednoczonych.

W rozdziałach drugim, trzecim oraz czwartym autor określa wymagania oraz regulacje prawne dotyczące uzyskiwania licencji i działalności detektywistycznej w Stanach Zjednoczonych oraz zakładania firm zajmujących się prywatnymi śledztwami. Trudno jest wyrokować o zamiśle autora, gdyż cele pracy nie zostały jednoznacznie określone. Rozdziały te mogą stanowić wprowadzenie do tematyki detektywistyki w USA w ujęciu technicznym, szczególnie dla osób, które nie miały wcześniej styczności z tymi aspektami.

Rozdziały piąty i szósty autor poświęcił na omówienie metod i technik stosowanych przez prywatnych detektywów w codziennej pracy. Wśród nich wyszczególnił takie jak: operacje niejawne, wykorzystywanie źródeł otwartych do gromadzenia informacji, kontrwywiad i audyt bezpieczeństwa, doradztwo w zakresie bezpieczeństwa, działania kontrterrorystyczne, podstawy hackingu.

Rozdział siódmy poświęcony jest kwestiom organizacyjnym prywatnych agencji detektywistycznych i usług bezpieczeństwa. Autor skupia się na kwestiach technicznych formowania i funkcjonowania tego typu instytucji. W rozdziale można odnaleźć omówienie misji, jaką powinny spełniać takie organizacje, problematykę legalizacji prawnej oraz kwestie dotyczące umundurowania, prowadzenia spraw, etyki i ochrony informacji dotyczących klientów.

Ostatni rozdział to analiza, jak może i powinna wyglądać przyszłość funkcjonowania prywatnego sektora bezpieczeństwa. W tym kontekście autor przeanalizował możliwości techniczne oraz kwestie certyfikacji, edukacji i szkoleń dla osób które chcą podejmować się pracy w prywatnych firmach detektywistycznych.

Publikacja została przez autora wzbogacona o załączniki. Są to dokumenty i wybrane regulacje prawne dotyczące detektywistyki w Stanach Zjednoczonych.

Cel pracy nie został szczegółowo określony przez autora, co recenzent zaznaczył już powyżej. Czytelnik może jedynie wywnioskować to z tytułu opracowania, jak również z nazw poszczególnych rozdziałów i samego tekstu. Analizując te kwestie recenzent wnioskuje, iż głównym celem, jaki przyświeca tej publikacji jest analiza zjawiska prywatnego sektora bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem prywatnych śledztw i detekty-

wistyki oraz ocena ograniczeń i możliwości jakie posiada ten sektor w realizacji zadań dla bezpieczeństwa narodowego.

Próbując dokonać oceny tej publikacji recenzent posiada bardzo ambiwalentny stosunek co do wartości, jaką ta praca reprezentuje. Na początek recenzent chciałby wskazać kilka cech pozytywnych. Po pierwsze, prezentowane dzieło ma duży walor poznawczy w kontekście funkcjonowania sektora detektywistyki i prywatnych śledztw w Stanach Zjednoczonych. Autor podniósł wiele kwestii organizacyjno-technicznych, które nie są często podejmowane w piśmiennictwie (podobna tematycznie praca powstała już na gruncie polskim, której autorem jest Kazimierz Turaliński pt. *Wywiad gospodarczy i polityczny. Metodyka, taktyka i źródła pozyskiwania informacji*, Radom 2011). Zarówno podjęcie tematyki relacji łączących sektor prywatny bezpieczeństwa i całe bezpieczeństwo narodowe zdaje się wypełniać pewną lukę, która pojawiła się w opracowaniach naukowych zarówno po stronie nauk o bezpieczeństwie, nauk prawnych, czy nauk o zarządzaniu i organizacji. Po drugie, autor wprowadził do pracy wiele ciekawostek z zakresu własnego doświadczenia zawodowego, co z kolei nadaje publikacji wartość nie tylko czysto naukową lub publicystyczną, ale również praktyczną dla osób, które są zawodowo związane z sektorem. W tej kwestii szczególnie prym wiodą wspomniane wcześniej rozdziały piąty i szósty, które skupiają się na technikach i metodyce działania prywatnych detektywów.

Analizując negatywne aspekty publikacji recenzent ma kilka istotnych zastrzeżeń. Pierwszą uwagą jest brak wyodrębnionego wstępu pracy i wniosków płynących z jej przygotowania. Ta kwestia poddaje pod wątpliwość wartość naukową opracowania, chociażby przez to, jak bardzo sztywne ramy w tym kontekście nauka nakłada na badaczy. Brak celu i hipotez badawczych powoduje, iż czytelnik nie do końca jest świadomy tego, jakie założenia autor przyjął w pracy. Z tym wiąże się kolejny zarzut, jaki można podnieść w stosunku do publikacji. Autor w tytule złożył czytelnikowi obietnicę, iż będzie odkrywał przed nim arkana relacji, jakie łączy bezpieczeństwo narodowe oraz prywatny sektor bezpieczeństwa. Tutaj czytelnik może czuć pewien niedosyt, gdyż przy ilości aspektów prawnych i organizacyjno-technicznych, kwestia, która powinna być meritum tego opracowania, została marginalnie potraktowana. Nie znając tytułu i nazw poszczególnych rozdziałów, można odnieść wrażenie, iż to kolejna pozycja traktująca o detektywach i będąca swoistym podręcznikiem zawodu. Należałoby oczekiwać od autora, który w dorobku zawodowym ma zarówno pracę dla służb bezpieczeństwa, jak i doświadczenia w detektywistyce, że dzieląc się swoimi spostrzeżeniami o tym niezbadanym jeszcze dogłębnie obszarze ukaże pełniejszy obraz problematyki.

Praca, pomimo hipotetycznie założonego celu, nie stanowi swobodnego novum. Pewne aspekty działalności sektora prywatnego dla dobra bezpieczeństwa narodowego oczywiście wskazują na kierunek, w jakim badania mogłyby pójść, lecz sama publikacja nie stanowi istotnego wkładu do poznania tego obszaru badawczego. Cała praca głównie poświęcona jest kwestii detektywistyki. Trudno jednoznacznie wyrokować czy uzyska ona pozycję klasyki w danym zakresie w Stanach Zjednoczonych, jednakże w przypadku publikacji w Polsce mogłaby stanowić wartość do debaty nad przyszłością zawodu detektywa na rodzimym rynku pracy, a tym samym zwiększania kompetencji detektywów na wzór modelu amerykańskiego.